

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Aanvullend onderzoek ecologie Jan van Riebreckstraat e.o. te Culemborg

Aanvullend onderzoek naar bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter in het kader van de Omgevingswet

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2024-1134
Datum:	6 december 2024
Samensteller:	A.T. Ton BSc.
Collegiale toets:	ing. G. Fairhurst
Opdrachtgever:	Buro SRO B.V.
Contactpersoon:	dhr. R van der Made

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Mogelijk aanwezige soorten	4
1.3 Doel	5
1.4 Beschrijving plangebied	6
1.5 Voorgenomen werkzaamheden	6
1.6 Juridisch kader	7
2 Methode onderzoek	8
2.1 Theoretisch kader	8
2.2 Praktische uitvoering	8
2.3 Veldbezoeken	11
2.4 Specifieke omstandigheden	11
3 Resultaten	12
3.1 Kleine marterachtigen en steenmarter	12
3.2 Overige soorten	12
3.3 NDFF	13
4 Conclusie	14
4.1 Marterachtigen	14
4.2 Overige soorten	14
4.3 Vervolgstappen	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Jan van Riebeeckstraat e.o. te Culemborg is een verruigd grasperceel met enkele bomen gesitueerd (figuur 1.1). Op de planlocatie is een kleine parkeerplaats, gras met enkele braamstruwelen. Aan de randen van het perceel staan enkele bomen. De initiatiefnemer is voornemens het terrein opnieuw in te richten en woningen te bouwen.

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen aan de Jan van Riebeeckstraat e.o. te Culemborg (Snoeijsink, 2024).

Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van natuurwaarden beschermd onder de Omgevingswet is een quickscan Natuur uitgevoerd naar de potentie van het plangebied en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (Snoeijsink, 2024). Op basis van de quickscan Natuur kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of essentieel leefgebied van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en steenmarter niet uitgesloten worden (zie tabel 1.1). Om vast te stellen of het plangebied daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Buro SRO heeft Blom Ecologie verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

1.2 Mogelijk aanwezige soorten

Uit de quickscan Natuur (Snoeijsink, 2024) is gebleken dat binnen het plangebied mogelijk voortplantings- en verblijfplaatsen aanwezig zijn van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en steenmarter (tabel 1.1). De groenstructuren; hoog verruigd gras en de braamstruwelen hebben mogelijk een belangrijke functie als migratieroute, foerageergebied en/of rust- en voortplantingsplaats, voor de voorgenoemde soorten.

Tabel 1.1 Overzicht van de potentie van het plangebied voor beschermde soorten (Snoeijink, 2024).

Soortgroep	Onderzoek nodig	Bescherming	Mogelijke functie plangebied
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Bunzing	Ja	NB	Verblijfplaatsen/migratieroute/ foerageergebied
Hermelijn	Ja	NB	
Wezel	Ja	NB	
Steenmarter	Ja	NB	
Vleermuizen			
Amfibieën, reptielen en vissen			
Insecten en ongewervelden			
Vogels (Cat. 1 t/m 4)			
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

Figuur 1.2 De groene structuren hebben mogelijk een essentiële functie voor kleine marterachtigen en steenmarter (Snoeijink, 2024).

1.3 Doel

In dit aanvullende ecologische onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Zijn er kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en steenmarters aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Op welke wijze maken vorengenoemde soorten gebruik van het onderzoeksgebied? Zijn in het onderzoeksgebied migratieroutes, foerageergebieden, voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Resulteert de voorgenomen ingreep in het beschadigen of wegnemen van voortplantings- en/of verblijfplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied? Is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk voor de voorgenomen ingreep uitgevoerd kan worden?

1.4 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een verruigd grasperceel, met enkele bomen langs de rand en een parkeerplaats aan de Jan van Riebeeckstraat e.o. te Culemborg (figuur 1.2). Een uitgebreide beschrijving van het plangebied en de directe omgeving hiervan is te vinden in de quickscan Natuur (Snoeijsink, 2024).

Figuur 1.3 Het perceel is gelegen aan de Jan van Riebeeckstraat e.o. te Culemborg en bestaat met name uit een verruigd grasperceel.

1.5 Voorgenomen werkzaamheden

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de herinrichting van drie deelgebieden binnen een woonwijk. Het vigerende plan voorziet niet in de beoogde ruimtelijke ingreep, maar wordt niet gewijzigd. Voor het project wordt namelijk een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) aangevraagd. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- kappen van bomen: kapwerkzaamheden en afvoer van hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- realisatie fietsstraat: algemene wegwerkzaamheden;
- realisatie kiss & ride: algemene wegwerkzaamheden;
- herindelingsparkeergelegenheid: algemene wegwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerlei (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 1.4 Visuele presentatie van de beoogde situatie (bron: Kleurrijk Wonen, Gemeente Culemborg, Wonium Kwartier, Use Architects en LAP).

1.6 Juridisch kader

De soortenbescherming van de Omgevingswet valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (Bal art. 11.37), Habitatrichtlijn (Bal art. 11.46) en de nationaal beschermde soorten (Bal art. 11.54). De bescherming van de bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter valt onder de nationaal beschermde soorten. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Ow, art. 5.1

Lid g: Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten: een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wordt aangewezen welke schadelijke handelingen hiermee worden bedoeld. Bal art. 11.54 (Nationaal beschermde soorten)

Lid 1b: Het is verboden: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a (bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter) opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

2 Methode onderzoek

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de kleine marterachtigen en steenmarter zijn deze richtlijnen vastgelegd in het Kennisdocument (BIJ12, 2024). Blom Ecologie voert de soortgerichte aanvullende onderzoeken uit conform de meest actuele onderzoeksprotocollen en -richtlijnen.

De richtlijnen worden door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn. Voor de veldbezoeken wordt een minimale tussenliggende periode aangehouden voor een goede spreiding over de onderzoeksperiode, conform het relevante Kennisdocument.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het aanvullend ecologisch onderzoek zoals geformuleerd in het Kennisdocument Kleine Marterachtigen.

Soort	Type	Periode	Omschrijving
Kleine marterachtigen	Functioneel leefgebied	Juni – medio november	Minimaal 8 weken inventariseren middels marterboxen, cameravallen, struikrovers, sporenbuizen en sporenonderzoek.
Steenmarter	Functioneel leefgebied	Juni – medio november	Minimaal 8 weken inventariseren middels cameravallen en struikrover.
Cat. 5 vogels Algemene broedvogels	Nest		De nesten van cat. 5 soorten en andere algemene broedvogels worden meegenomen gedurende de overige veldbezoeken.

2.2 Praktische uitvoering

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen de planlocatie is het aanvullend onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische locaties van het plaatsen van de camera's en het zoeken naar sporen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van groenstructuren, watergangen, verlichting en diverse typen van bebouwing.

Om de aan- of afwezigheid van kleine marterachtigen en steenmarter vast te stellen zijn twee marterboxen, één struikrover en twee cameravallen ingezet (figuur 2.1). Voor het bepalen van de onderzoeksinspanning moeten geschikte meetpunten worden bepaald. Voor de meetpunten geldt dat per 0,25 hectare leefgebied minimaal één methodiek ingezet dient te worden. Het terrein omvat ongeveer 1,2 hectare, waardoor er minimaal vijf meetpunten ingezet dienen te worden. Bij het toepassen van de onderzoeksmethoden moet elk meetpunt elke te onderzoeken soort dekken. De onderzoeksmethoden zijn geplaatst op 'kansrijke' locaties als wissels, tussen de bramenstruiken en tussen (kleine) bomen (figuur 2.1). Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van 23 september 2024 t/m 13 november 2024, gedurende een aaneengesloten periode van 8 weken. Er kan na 4 weken worden gewisseld van meetpunten om zo een groter oppervlakte te kunnen onderzoeken. Echter is er door de ecooloog beoordeeld dat de meetpunten al strategisch waren geplaatst op het perceel. Doordat er direct al voldoende meetpunten zijn ingezet, is ervoor gekozen om de materialen te laten staan.

De twee camera's zijn geplaatst op mogelijke logische looproutes, waar de vegetatie korter was dan op de andere locaties, en middels mogelijke verbindingroutes voor marterachtigen. De camera's zijn bevestigd aan een boom, en middels een paal die de grond in is gegraven (figuur 2.2).

De twee marterboxen zijn geplaatst tussen de verruigging van de verschillende braamstruwelen op het perceel. De opening is vrijgemaakt van vegetatie, terwijl de marterbox wel beschut in de vegetatie is geplaatst. Een marterbox is een kist met een buis als opening. De buis leidt naar de binnenzijde waar een lokstof (sardientjes) wordt geplaatst. In de kist zit een camera met bewegingsdetector. Op de camera is een lens met sterkte geplaatst (2+).

De struikrover is geplaatst naast de ruigtebegroeiing. Een struikrover is een open PVC buis met een plank met daaraan een wildcamera en lokstof vastgemaakt. De camera is gericht op de opening van de struikrover. Op de camera is een lens met een sterkte van 2+ geplaatst.

Naast het plaatsen van wildcamera's, marterboxen en een struikrover is tijdens elk veldbezoek specifiek een sporenonderzoek uitgevoerd. Hierbij is gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van marterachtigen en/of verblijfplaatsen. Dit betreffen sporen als graafsporen, latrines met uitwerpselen, prooiresten, prenten en vraatsporen.

Figuur 2.1 Overzicht van de locaties van de marterboxen, struikrover en cameravallen.

Figuur 2.2 De struikrover (linksboven), een marterbox (linksonder), de cameraval bevestigd aan de boom (middenboven) en de cameraval aan de paal (rechtsboven). De foto's middenonder en rechtsonder geven weer waar de twee cameravallen op gericht staan.

De data die wordt verzameld in het soortgericht aanvullend onderzoek wordt ingevoerd en opgeslagen in de VeldwerkApp, een applicatie die Blom Ecologie specifiek voor dit type onderzoeken heeft laten ontwikkelen. In de VeldwerkApp worden de omstandigheden van het veldbezoek, beeldmateriaal en onderzoeksresultaten in een hoog detailniveau verwerkt. De onderzoekers hebben ook direct toegang tot de resultaten van eerdere veldbezoeken om eerder gedane (onzekere) waarnemingen te kunnen valideren.

Naast het uitgevoerde veldonderzoek wordt ook het eerder uitgevoerde bureauonderzoek geactualiseerd. Hiervoor wordt de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opnieuw geraadpleegd om te checken of externe personen of partijen waarnemingen hebben gedaan die relevant zijn in voorliggend project. Hiervoor wordt een check gedaan op waarnemingen die relevant zijn in kader van de beoogde ruimtelijke ingreep wat betreft locatie (binnen circa 100 m van de planlocatie) en soortgroepen. De meest recente datum van raadpleging in de NDFF is d.d. 2 december 2024.

2.3 Veldbezoeken

Het onderzoeksgebied is geïnventariseerd door ter zake deskundig ecologen van Blom Ecologie of externe ter zake deskundig ecologen onder verantwoordelijkheid van Blom Ecologie. De relevante omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken zijn opgenomen in onderstaande tabel (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgevoerde veldbezoeken gedurende het aanvullend onderzoek.

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum
Marter 1	Camera's uitzetten / sporen zoeken	1	23-09-2024
Marter 2	SD kaarten en batterijen wisselen / sporen onderzoeken / lokstof vervangen	1	09-10-2024
Marter 3	SD kaarten en batterijen wisselen / sporen onderzoeken / lokstof vervangen	1	21-10-2024
Marter 4	SD kaarten en batterijen wisselen / sporen onderzoeken / lokstof vervangen	1	04-11-2024
Marter 5	Camera's ophalen / sporen zoeken	1	13-11-2024

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake zijn van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten. Tijdens het onderzoek was er, voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan, geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

3.1 Kleine marterachtigen en steenmarter

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn geen marterachtige vastgelegd. Alle methoden hebben beeldmateriaal van andere diersoorten vastgelegd, waardoor er kan worden gesteld dat de materialen naar behoren werken. Op de beelden zijn ook recreanten vastgelegd, spelende kinderen of bewoners die de hond uitlaten. Dit wijst op een hoge verstoring voor marterachtigen. Tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen van marterachtigen vastgesteld.

Vaste rust- en voortplantingsplaatsen

Gedurende het onderzoek zijn geen rust- of voortplantingsplaatsen gevonden of sporen als latrines, uitwerpselen, prooiresten of prenten, die wijzen op de aanwezigheid hiervan. Derhalve is er geen sprake van een vaste rust- en/of voortplantingsplaats op de planlocatie.

Functioneel leefgebied

Op de planlocatie is tevens geen sprake van essentieel leefgebied en/of migratieroute van kleine marterachtigen door geen visueel bewijs op de wildcamera's én de afwezigheid van sporen (c.q. prenten of wisselsporen) binnen de planlocatie.

3.2 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan. In de marterboxen zijn de volgende soorten waargenomen: bosmuis, bruine rat, egel, huiskat, huisspitsmuis, koolmees. De volgende soorten zijn waargenomen op de wildcamera's: bruine rat, huiskat, kauw, houtduif, hond, zwarte kraai. Door de struikrover zijn de volgende soorten vastgelegd: bosmuis, bruine rat, egel, huiskat, hond, roodborst.

De egel staat op de Rode Lijst en is in het plangebied meermaals aangetroffen. Het territorium van de egel betreft ongeveer 6 hectare waar dit plangebied deel van uitmaakt (figuur 3.1). Bij de beoogde ontwikkeling worden er nieuwe en geschikte groenstructuren teruggebracht die voor de egel in de nieuwe situatie ook als geschikt leefgebied zal dienen. Ook heeft de egel tijdens de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden naar de omliggende tuinen en groenstructuren in de wijk. Tijdens de werkzaamheden is het van belang dat het groen gefaseerd verwijderd wordt om grondgebonden zoogdieren de mogelijkheid te geven zelfstandig uit het plangebied te trekken (zie H4.2).

Figuur 3.1 De egel vastgelegd door de struikrover op 24 oktober 2024.

3.3 NDFF

Tijdens het raadplegen van de NDFF (2019-2024) zijn geen waarnemingen aangetroffen die aanvullend zijn op voorliggende onderzoeksresultaten en relevant zijn binnen voorliggend project.

4 Conclusie

4.1 Marterachtigen

In de periode september - november 2024 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en steenmarter in het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument kleine marterachtigen (BIJ12, 2024). Tijdens het onderzoek zijn geen individuen en/of sporen van kleine marterachtigen aangetroffen binnen het plangebied.

De beoogde ruimtelijke ontwikkeling leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling zoals geformuleerd in de Bal artikel 11.54. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is derhalve niet benodigd.

4.2 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot kleine marterachtigen en steenmarter. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op individuen, nesten en/of verblijflocaties van andere soorten in het plangebied. Er zijn in geen nesten van vogelsoorten aangetroffen binnen het plangebied. Dat er geen nesten zijn aangetroffen, betekend het niet dat deze er niet kunnen komen. Zangvogels kunnen op nieuwe locaties gaan broedden en het is daarom van belang dat het terrein buiten het broedseizoen ongeschikt wordt gemaakt voor broedvogels, of in het broedseizoen vooraf door een ecooloog wordt beoordeeld of er geen broedgevallen op het terrein aanwezig zijn.

Er is een leefgebied van de egel vastgesteld op het plangebied. Met betrekking tot de egel soorten is geen sprake van overtreding, mits de Algemene zorgplicht in acht wordt genomen. Het groen op de planlocatie dient gefaseerd en in één werkrichting verwijderd te worden om grondgebonden zoogdieren de mogelijkheid te geven op de planlocatie zelfstandig te verlaten.

4.3 Vervolgstappen

Voor de uitvoering van de beoogde ruimtelijke ingreep is geen omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Er gelden in het kader van natuurwetgeving geen verdere vervolgstappen.

Bronvermelding

Snoeijink, E. 2024. Quickscan Natuur aan de Jan van Riebeeckstraat e.o. te Culemborg. Oriënterend onderzoek in het kader van de Omgevingswet. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2024)

Kennisdocument Kleine marterachtigen (Bunzing – Hermelijn – Wezel)(2024)

Bijlagen

Kleine marterachtigen

Steenmarter

Bijlagen

Kleine marterachtigen

De bunzing, hermelijn en wezel zijn kleine marterachtigen (figuur 1). Deze soorten zijn sterk gebonden aan kleinschalige landschappen met afwisselende structuren als houtwallen, bosschages, begroeide oevers, weides en parken. Afwisselende structuren bieden voldoende dekking en voedsel en zijn van groot belang bij de migratie. Alle drie de soorten zijn roofdieren die vaak dag en nacht actief opzoek zijn naar voedsel als kleine zoogdieren, amfibieën en (jonge) kleine vogels. Naast de belangrijke functies als dekking, voedsel en verspreiding moet een geschikt leefgebied ook voorzien in rust- en voortplantingsplaatsen. Droge plaatsen als oude hopen, houtstappels, holle bomen, takkenrillen, strobalen, puinhopen en ook oude schuren en stallen bieden geschikte rust- en voortplantingsmogelijkheden. Met name in de nazomer, wanneer de dispersie plaats vindt en populatieaantallen het hoogste zijn, is de waarnemingskans het hoogst (BIJ12, 2024; Zoogdiervereniging, 2024).

Figuur 1 Links de bunzing, midden de wezel en recht de hermelijn (bron: © Zoogdiervereniging).

Steenmarter

Figuur 2 De steenmarter (bron: © Zoogdiervereniging).

Het voorkeurshabitat van de steenmarter betreft een kleinschalig parklandschap (figuur 2). De soort wordt met name aangetroffen nabij steden, dorpen en boerderijen. Geschikte leefgebieden bestaan voornamelijk uit kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. In het bijzonder heeft de steenmarter een voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. Daarbij is de aanwezigheid van elementen als groenstroken, heggen, houtsingels, greppels en bermen die kunnen dienen als foerageer- en jachtgebied van belang (Zoogdiervereniging steenmarter, 2024).

**BLOM
ECOLOGIE**

Keelestraat 2, 4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl